

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

1433 r.; XIX w.; pocz. XX w.

3. Miejscowość

ZAWIEŚCICE

9. Materiały graficzne



4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Góra

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°38'25", E: 16°35'21"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Zalischicz (1433), Saltschütz (1791, 1830, 1845), Sallschütz (ok. poł. XVIII w., 1873, 1895, 1905)

Historia: Wieś o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki – 1433 r.). W poł. XVIII w. istniejące we wsi dobra szlacheckie stanowiły własność rodziny von Stosch, wśród mieszkańców wsi wymieniano 8 kmieci, 22 zagrodników i chałupników. W k. XVIII w. i I poł. XIX w. wieś podzielona była na dwie własności o nieznanym przebiegu granic. Część miejscowości stanowiła dobra kameralne miasta Góra, w których odnotowano 5 kmiecych zagród. Przed 1791 r. właścicielem części szlacheckiej był baron von Schlichting, wówczas wśród mieszkańców wsi odnotowano 3 służebnych kmieci, 11 wolnych, 6 omłockowych zagrodników. W 1830 r. jako właścicielkę dóbr wymieniono kobietę o nazwisku Conebus, w 1845 r. jako właścicieli odnotowano rodzinę von Schlichting. Wtedy też w miejscowości wymieniono dwa browary (1830 r.), dwie gorzelnie (1845 r.). W k. XIX w. majątek w Zawieścicach został włączony do majoratu wolnych panów von Schlichting z siedzibą w Górczynie. W ich rękach dobra pozostały do czasów II wojny światowej. W 1922 r. w miejscowości wymieniane są wolne dobra będące własnością Ernesta von Körich.

Zawieścice są wsią w typie ulicówki. Na płn. - wsch. krańcu miejscowości ulokowany jest zespół dworsko – parkowy z folwarkiem, stanowiący dominantę przestrzenną w krajobrazie. Zach. część założenia zajmuje folwark. Podwórze rozplanowane jest wokół rozległego, czworobocznego dziedzińca ze zwartą zabudową gospodarczo – mieszkalną o korzeniach z k. XIX i pocz. XX w., obecnie znacząco przebudowaną. Po płd. stronie pierzei zachodniej majdanu usytuowany był budynek dworu, poprzedzony od strony folwarku zbiornikiem wodnym. Dwór w 1994 r. została rozebrany. Na zach. od majdanu rozciąga się niewielki park.

Historyczną zabudowę wiejską tworzą, sytuowane gęsto przy drodze zagrody z obiektami pochodzącymi z k. XIX, pocz. XX w. Są to skromne budynki murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, sporadycznie naczółkowymi z pokryciem z dachówki karpiówki w kolorze ceglonym matowym, o elewacjach wykończonych tynkiem lub ceglanych. W zabudowie wsi wyróżniają się: ulokowany w środkowej części miejscowości po płd. stronie drogi wiejskiej zespół budowlany zagrody położonej na dz. nr 153 z budynkiem mieszkalnym nr 10, wieżowa stacja transformatorowa. Na terenie wsi zachowane są historyczne, kamienne nawierzchnie (droga przez wieś, podwórze zagrody na dz. nr 153).

Po płn. stronie folwarku, za drogą zatylną posadowiony był XIX w. wiatrak, z którego obecnie pozostały relikty.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał. nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodyńska
sierpień 2024 r.